Ministerstvo
pro místní rozvoj

OBCEPRO
PROGRAM ROZVOJE OBCE

PROGRAM ROZVOJE OBCE
PŘEPEŘE

NA OBDOBÍ LET
2024 - 2031

Dokument byl schválen zastupitelstvem obce Přepeře dne 14.12.2023, usnesením č. 8/2023.

Úvod

Program rozvoje obce (dále jen "PRO") Přepeře je strategický střednědobý programový dokument vytyčující záměry obce na období 8 let. Jedná se o dokument, který se neomezuje pouze na jedno volební období zastupitelstva obce. Dokument formuluje strategii rozvoje území, včetně komunity a jejího fungování. Vzniká na základě styku s veřejností, soukromou sférou, občany, podnikateli, majiteli pozemků, odborníky, správou obce a státu.

PRO usiluje o dosažení rovnováhy mezi tím, co místní občané chtějí a tím, co je dosažitelné. Hledá rovnováhu mezi dalším rozvojem a ochranou stávajících přírodních a kulturních hodnot.

PRO je pro obec důležitým nástrojem k upevnění pozice v regionu a posílení její konkurenceschopnosti. Je podkladem pro rozvojové aktivity a územní plánování v obci i regionu. Přispívá k efektivnímu využívání finančních prostředků obce z vlastního rozpočtu i z dotačních zdrojů a umožňuje zastupitelům koncepční plánování rozvoje obce. PRO zachycuje hlavní problémy a předpoklady rozvoje obce a formuluje možná řešení.

Program rozvoje obce obci umožňuje:

- naplňovat dlouhodobé cíle a strategickou vizi obce
- rozhodovat v zastupitelstvu v širším koncepčním rámci
- koordinovat aktivity a zájmy různých subjektů v obci
- prosazovat a chránit veřejný zájem
- stanovit priority obce, místních obyvatel, podnikatelských subjektů a následně investičního programu
- posílit sounáležitost mezi lidmi navzájem
- posílit odpovědnost místních obyvatel za další rozvoj obce tak, aby přicházeli s konkrétními návrhy řešení daného problému

PRO vychází ze socioekonomické analýzy současného stavu, zhodnocuje silné a slabé stránky obce, její rozvojové příležitosti a identifikuje existující rizika. Je rozdělen na dvě části - analytickou a návrhovou.

Analytická část charakterizuje obec a stávající situaci v obci dle více oblastí - dle území, demografického vývoje hospodářství, infrastruktury, vybavenosti obce, životního prostředí a správy obce. V závěru navrhuje východiska pro druhou část dokumentu - návrhovou.

Návrhová část rozšiřuje analytickou část o návrhy na další rozvoj obce a řešení rizik z analytické části vyplývajících. Stanovuje vizi, cíle, navrhuje opatření a aktivity z nich vyplývající.

A. ANALYTICKÁ ČÁST

A.1 Charakteristika obce

1. Území

Obec Přepeře se nachází v Libereckém kraji v okrese Semily, severně od Chráněné krajinné oblasti Český ráj, v západním sousedství města Turnova a rozkládá se na pravém břehu řeky Jizery. Od krajského města Liberec jsou Přepeře vzdáleny 25 km (20 minut jízdy autem) a od města Turnova necelé 4 km (7 minut jízdy autem).

Název obce	Přepeře
Status	Obec
ORP	Turnov
Okres	Semily
Kraj	Liberecký
Historická země	Česká
Katastrální výměra	345,05 ha
Počet obyvatel k 31.12.2022	1000
Základní sídelní jednotky	1
Části obce	1
Počet katastrálních území	1
Nadmořská výška	245 - 275 m.n.m.
Zeměpisné souřadnice	50.5829314N, 15.1127925E
Adresa obecního úřadu	Přepeře 229, 512 61 Přepeře
Starosta obce	Ing. Luděk Sajdl
E-mail	obec@prepere.cz
ID datové schránky obce	ne8a7ss
Webové stránky obce	www.prepere.cz

Přepeře jako samosprávná obec nemá žádné místní části, pouze lokalitu Nad Potůčkem vzdálenou 1,5 km od centra obce. Lokalita Nad Potůčkem vznikla až na konci 19. století a v současné době patří k nejvíce se rozvíjejícím částem obce společně s oblastí pod hřbitovem.

Zajímavostí obce je staré rameno řeky Jizery, zvané Přepeřsko, které se nachází na levém břehu a je obklopeno zachovalými břehovými porosty.

V oblasti obce rovněž stojí několik velkých tradičních roubených statků.

Umístění obce Přepeře na mapě

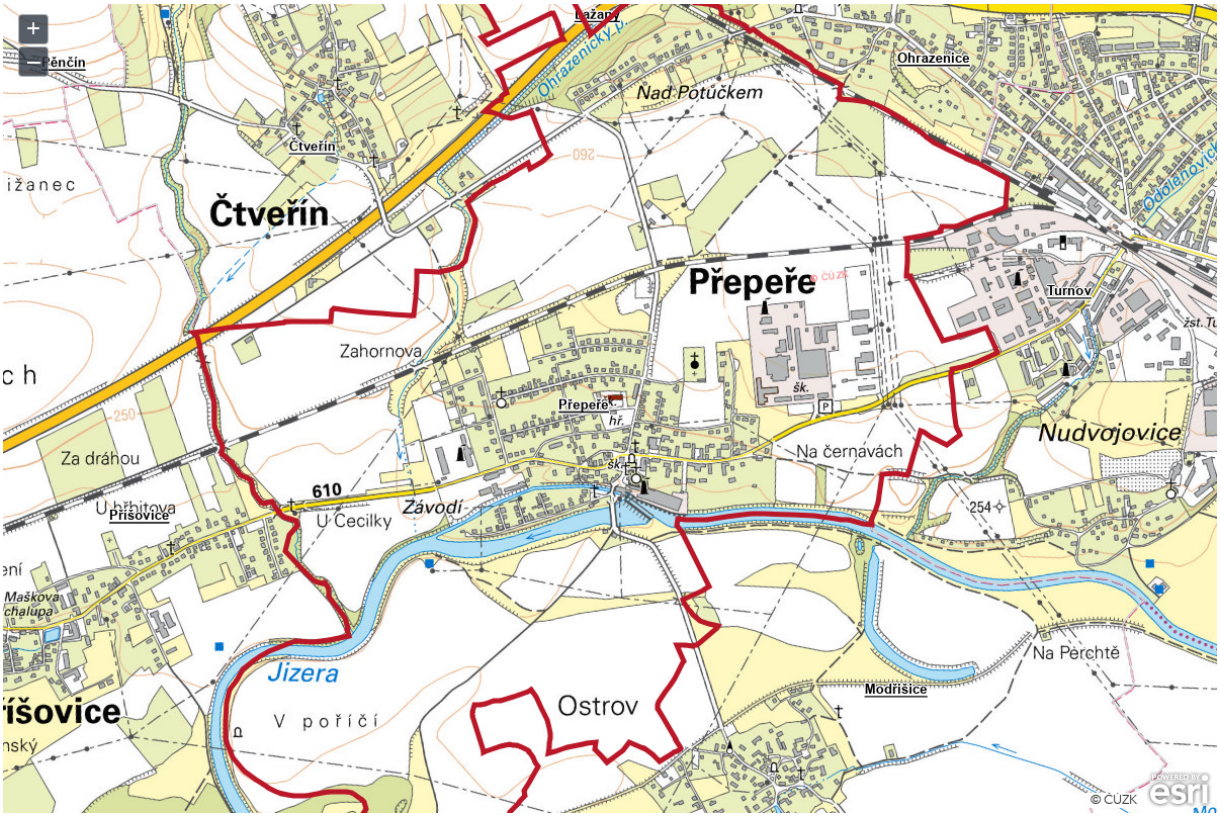

Znak a vlajka obce

Znak

Ve sníženě vlnitě děleném štítě nahoře ve zlato-červeno-černo-zlatě kosmo děleném poli stříbrná svatojakubská mušle, dole třikrát stříbrno-modře vlnitě dělené pole.

Vlajka

List tvoří čtyři vodorovné pruhy, střídavě bílé a modré, prostřední vlnité se třemi vrcholy a dvěma prohlubněmi. Ve žluto-černo-červeno-žlutě kosmo děleném karé bílá svatojakubská mušle. Poměr šířky k délce listu je 2:3.

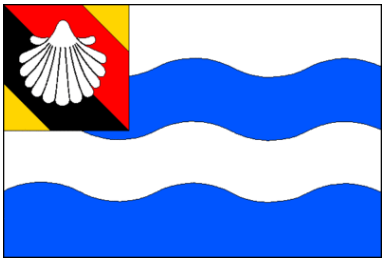

Historické souvislosti

Vývoj obce

Původ názvu Přepeře se obvykle odvozuje od slova přeprati nebo přepříti, což může naznačovat význam vyřešení slovních sporů. Staré zápisy názvu, jako Przieperz, Przіperz nebo Przeperz, mohou mít spojitost se staročeským slovem "peřej" nebo "peřa," což označovalo prudký a silný proud vody, což by mohlo souviset s existencí starého jezu.

Přepeře zanechaly v historii archeologického výzkumu významný otisk prostřednictvím význačných archeologických objevů.

První písemná zmínka o Přepeřích pochází z roku 1323, a ve druhé polovině 14. století se dozvídáme, že v té době Přepeře nebyly jediným nezávislým sídlem. V té době byl vystaven kostel sv. Jakuba Staršího, který se nachází na jižním okraji obce a nebyl organicky začleněn do její zástavby.

V roce 1534 Volf starší z Krajku, dědic hruborohozeckého panství, uskutečnil svůj záměr a částečně výměnou a částečně prodejem převedl své pozemky na bohatého Jana z Vartmberka. Jan vlastnil území Mladoboleslavska až po podhůří Krkonoš a později i Frýdlantsko. V roce 1547 se Přepeře kvůli historickým událostem staly královským majetkem. Majitelé Přepeř se ve druhé polovině 16. století rychle střídali, až bratři Karel a Jaroslav z Vartmberka strávili dlouhých 6 let právními kroky, než ves soudně získali zpět. Po smrti Jana a Jaroslava se majetku ujal nejstarší syn Jan Jiří z Vartmberka, avšak to nemělo dlouhého trvání. V roce 1613 se o podíl na dědictví přihlásil jeho mladší bratr Ota Jindřich z Vartmberka, který začal užívat jméno Přepeřský. Otova vláda v Přepeřích byla krátká, a svůj majetek zanedlouho prodal Albrechtu Janu Smiřickému ze Smiřic.

Během 17. století představovaly Přepeře významnou hospodářskou jednotku panství, ve které žilo 16 osedlých plátců, z nichž 9 hospodařilo i s koňskými potahy. Vedle rozsáhlých rodových statků tu stály i malé gruntovní chalupy, a na obecních pozemcích byly postaveny vesnické chalupy na návsi.

Na konci 18. století opustila tuto oblast trvale rodina Valdštejnů, která byla spojována s tímto regionem již od 12. a 13. století. V roce 1820 převzal celé panství Karel Alain Gabriel z Rohanu, který si zvolil jako své sídlo zámek Sychrov. Po vzniku nových státních institucí v roce 1848 zůstal kníže Rohan pouze majitelem dvora a příslušných pozemků. Přepeře se staly samosprávnou součástí obce Příšovice, a v roce 1878, se staly samostatnou politickou obcí. Druhá polovina 19. století byla poznamenána zlepšením komunikačních cest, zejména výstavbou kvalitní silnice směrem k liberecké státní silnici a vylepšením dopravní infrastruktury směrem k turnovskému vlakovému nádraží.

V průběhu 80. let 19. století rozdělil tehdejší starosta Josef Novák v rámci místního zastupitelského sboru zodpovědnosti podle různých oblastí zájmu. V důsledku toho vznikly správy, které se zabývaly dohledem nad požární bezpečností, stavem cest a také kontrolou lávky přes řeku Jizeru.

Rok 1902 přinesl velké změny, především v katastru na úkor Všeně a krom toho se konaly i volby do

obecního zastupitelstva, při kterých měl každý sbor celkem čtyři zástupce. Tím se počet členů obecního zastupitelstva zvýšil z původních devíti na dvanáct. Starostou, již posedmé v řadě, byl zvolen Adolf Burjánek, který byl starostou v letech 1885-1910 a jehož přínos pro obec byl velmi významný. Během jeho vedení byla postavena škola, zřízena pošta a telegraf, a také byl vybudován most přes řeku Jizeru a silnice spojující Modřišice, Přepeře a Lažany.

Rok 1915 nebyl jenom rokem plným váleční strastí, ale i přírodní katastrof, kdy došlo k vichřici a vylití Jizery. Památný den 28. října 1918 znamenal zásadní změnu v budoucím vývoji nezávislého státu. Za této události byla uspořádána slavnost, během níž byla před jižním průčelím školy vysazena lípa Svobody. O rok později byl na návsi před školou postaven památník, který dodnes nese jména padlých.

Během druhé světové války hrozilo spojení Přepeř a Turnova s Daliměřicemi, Ohrazenicemi a Bělou. Nicméně byl vypracován protest s cílem dokázat, že obec byla schopna plánovat a rozhodovat nezávisle ve prospěch jejích obyvatel a k tomuto spojení tak nedošlo.

Válka ovlivnila život v Přepeřích i ostatních oblastech - německé nápisy téměř okamžitě dostaly obchody, hospody, veřejné budovy a cesty. Dokonce i někteří bývalí vojáci a poddůstojníci z Přepeř se účastnili bojových akcí.

V následujících 40 letech se pak do dějin Přepeř propisuje komunistická organizace.

Důležitá data a události v obci:

Návštěva litoměřického biskupa Emanuela Jana Křtitele Schöbla

Pro obyvatele Přepeř byla velkou společenskou událostí návštěva litoměřického biskupa dne 23. května 1889. Celá vesnice byla tehdy vyzdobena vlajkami, věnci a postavena byla i slavnostní brána. Brzy ráno vyjela biskupovi vstříc čtyřicetičlenná skupina banderistů v tradičním oděvu, a vjezd biskupa do Přepeř byl ohlášen střelbou a zvukem zvonů. U zmíněného slavnostního vstupu přivítaly návštěvu hasičské sbory z celé farnosti a sbor vojenských vysloužilců, doprovázený hudbou. Přítomna byla i deputace z okresního zastupitelstva, vedená okresním starostou Václavem Žďárským z Příšovic, promluvil také předseda pojizerského hasičského sdružení, Josef Žďárský, a biskupa přivítal starosta obce, Adolf Burjánek.

V místním kostele probíhala mše svatá, kterou biskup vedl s mnoha kněžskými asistenty. Po kázání a náboženské zkoušce obdrželo svátost biřmování 535 biřmovanců, za doprovodu církevních písní zpívaných přepeřským pěveckým sborem. Odpoledne se v kostele sešly matky s malými dětmi, kterým biskup udělil své požehnání. Poté opustil Přepeře v průvodu banderistů, kteří ho doprovodili až do Svijan.

Svěcení nových zvonů a jejich zavěšení do kostela sv. Jakuba Staršího

Dne 3. listopadu 2012 dosáhla desetiletá rekonstrukce kostela sv. Jakuba Staršího v Přepeřích svého vrcholu, kdy byly nainstalovány dva nové zvony se jmény Panna Marie a Veronika, které byly vytvořeny podle designu akademického sochaře Michala Moravce. Slavnostní akce začala přemístěním zvonů z jejich původního umístění v kostele na hlavní kamenné schodiště. V 10 hodin probíhalo žehnání těchto zvonů litoměřickým biskupem Mons. Mgr. Janem Baxantem, a tuto svátostnou chvíli sledovalo velké množství diváků. Na událost se dostavili také významní hosté, včetně manželky prezidenta Livie Klausové a náměstka ministra kultury Františka Mikeše.

Livie Klausová se stala kmotrou nových zvonů a jako první měla příležitost vyzkoušet jejich zvuk. Poté bylo s napětím sledováno zdvihání zvonů do věže kostela pomocí dlouhého jeřábu, což bylo obtížné kvůli okolním stromům. Následně byla uspořádána slavnostní mše, a po ní následoval slavnostní oběd pro pozvané hosty ve školním zařízení. K oslavě této události bylo vydáno CD s nahrávkou zvuků kostelních varhan, a účastníci si mohli zakoupit bronzové zvonečky s datem slavnostního ceremoniálu nebo malé mušličky jako symbol sv. Jakuba Staršího.

700 let obce Přepeře

Ve dnech 23. - 25. června 2023 se konaly oslavy 700. výročí obce. Oslavy byly zahájeny 23. června, kdy místní ochotníci představili v sokolovně divadelní hru s názvem "Kratochvilná historie". Následující den v poledne, starosta Luděk Sajdl v areálu bývalého Svazarmu přivítal účastníky oslavy a také významné hosty, mezi kterými byl i náměstek hejtmana Libereckého kraje pan Petr Tulpa.

Hlavní částí programu byl křest knihy o historii Přepeř a následně se uskutečnila zábava na dvou různých pódiích, v areálu bývalého Svazarmu a u jezu, na kterých se vystřídaly kapely jako Mackie Messer Klezmer Band, Bodlák, The OUBR, Archa a Prorock. Nechyběla ani zábava pro děti v podobě skákacího hradu, velké nafukovací skluzavky, pěnové koupele, malování na obličej, ukázky hasičské techniky a ani bohatá nabídka občerstvení. K dispozici byla i speciální edice tradičního regionálního piva vydaná právě pro tuto událost. Během sobotního odpoledne si bylo možné prohlédnout i malou vodní elektrárnu a kostel sv. Jakuba Staršího s možností nahlédnutí až do věže ke zvonům.

Oslavy výročí obce byly zakončeny v neděli 25. června od 10:00 hodin slavnostní mší v kostele sv. Jakuba Staršího, kterou celebroval Mons. Mgr. Jan Baxant, za účasti hejtmana Libereckého kraje pana Martina Půty a v kostele mohli návštěvníci vidět také kopie českých korunovačních klenotů, které zde byly vystaveny. Od 16:00 hodin se v kostele konal koncert Jiřího Stivína, který celé oslavy zakončil.

2. Obyvatelstvo

Kapitola obyvatelstvo se zaměřuje na základní charakteristiky jako je vývoj počtu obyvatelstva, věkové složení a struktura obyvatel, jejich vzdělanostní struktura a charakterizuje informační a spolkovou činnost v obci.

Demografická situace

Historický vývoj počtu obyvatel obce Přepeře v letech 1971-2011

rok	1971	1981	1991	2001	2011
počet obyvatel	777	801	784	837	898

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Od roku 1971 je vývoj počtu obyvatel především rostoucí. V roce 1991 došlo k mírnému poklesu, a to konkrétně o 17 obyvatel.

Vývoj počtu obyvatel v letech 2012-2022

rok	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
počet obyvatel	897	902	913	924	928	930	929	952	962	966	1000

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Na základě dat z Českého statistického úřadu počet obyvatel v posledních 10 letech má pozvolně rostoucí trend a to především díky výborné poloze obce, odkud je velmi dobrá dostupnost do větších měst jako je Turnov, Liberec nebo Mladá Boleslav, a dále díky větším možnostem koupě pozemku pro výstavbu domu či rekonstrukci domu. Především došlo k velkému rozvoji v oblasti Přepeře - Nad Potůčkem.

Celkový vývoj obyvatelstva ovlivňují dvě základní složky tohoto ukazatele. První se týká přirozené změny obyvatel, narozených a zemřelých, a druhá mechanického pohybu obyvatel, přistěhovalých a vystěhovalých.

Věkové složení obyvatel v letech 2018-2022

Věkové složení obyvatel v posledních 5 letech ukazuje následující tabulka, čerpající data z Českého statistického úřadu:

Rok	počet obyvatel	Muži	Ženy	0-14 let	15-64 let	65 a více	průměrný věk
2018	929	464	465	147	592	190	42,6
2019	952	472	480	155	599	198	42,5
2020	962	472	490	163	594	205	42,3
2021	966	486	480	165	598	203	42,4
2022	1000	499	501	167	619	214	42,4

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Dominantní skupinou jsou obyvatelé ve věku 15-64 let, to především z toho důvodu, že skupina zahrnuje velké věkové rozpětí. Relativně silně je obsazena i skupina obyvatel ve věku 65 a více let.

Věkový průměr obyvatel obce je za posledních 5 let ve stagnaci, nedochází u něj k velkému výkyvu a za poslední rok je průměrný věk obyvatel obce Přepeře 42 let. Za posledních 5 let převyšuje počet zemřelých počet narozených pouze jednou a to za rok 2019, kdy se narodilo 10 dětí, ale zemřelo 12 osob.

Na základě dostupných dat z Českého statistického úřadu od roku 2018 do roku 2022 se průměrně narodí 12,4 dětí za rok, zemře 10 osob za rok, přistěhuje se 42,2 obyvatel za rok a vystěhuje se 27 lidí za rok.

Věková struktura obyvatel obce Přepeře v roce 2021

Následující graf ukazuje věkovou strukturu obyvatel za rok 2021. Jedná se o poslední dostupný rok na základě dat ze Sčítání lidu. Vzhledem k možnosti předvídat potřeby obyvatelstva, je vhodné analyzovat věkové skupiny detailněji.

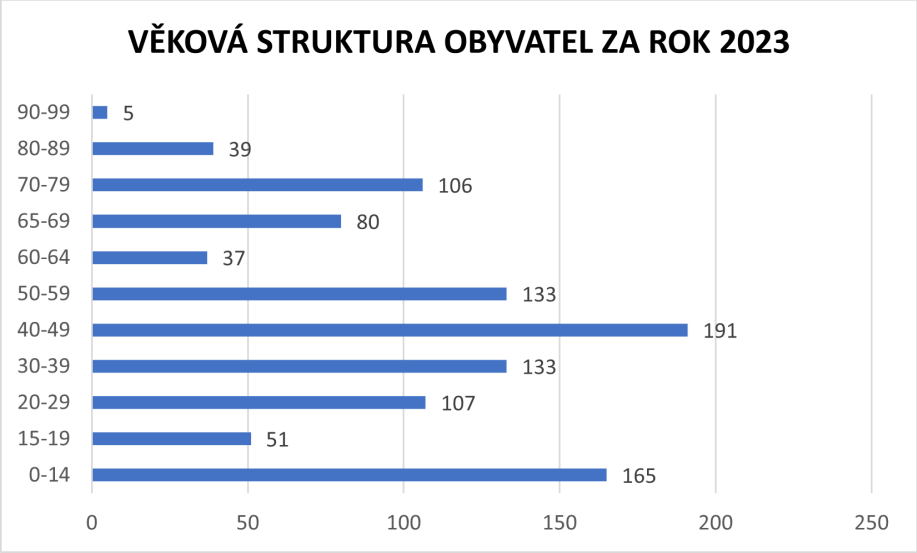

Zdroj: data z OÚ, vlastní zpracování

Z grafu lze vyčíst, že nejpočetnější skupinou jsou lidé v produktivním věku, konkrétně se jedná o skupinu obyvatel ve věkovém rozmezí 40-49 let. Druhou nejpočetnější skupinou je pak nejmladší věková skupina do 14 let a lze tedy předpokládat vysoký potenciál pro budoucí rozvojové aktivity obce.

Pohyb obyvatel v obci Přepeře v roce 2022

	celkem
narození	13
zemřelí	9
přirozený přírůstek	4
přistěhovalí	60
vystěhovalí	30
saldo migrace	+30
meziroční změna počtu obyvatel	34

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Za rok 2022 je migrační saldo v kladných číslech, přistěhovalo se totiž celkem 60 lidí a vystěhovalo 30.

Vzdělanostní struktura obyvatelstva

Data pro vzdělanostní strukturu obyvatelstva v obci Přepeře byla získána na základě Sčítání lidu, domů a bytů v roce 2021.

Zdroj: ČSÚ - SLDB 2021, vlastní zpracování

Obec má vysokou míru vzdělanosti, více než polovina obyvatel má ukončené odborné nebo střední vzdělání a dokonce 14% obyvatel disponuje vysokoškolským titulem. Jedním z důvodů může být velice dobrá dostupnost středních i vysokých škol v okolí obce, které jsou v dosahu do 30km, což naznačuje, že počet obyvatel s ukončeným středoškolským i vysokoškolským vzděláním by mohl i nadále zůstat na vysoké úrovni.

Národnostní menšiny

Na základě dat ze Sčítání lidu v roce 2021 se přihlásilo ke slovenské národnosti 7 občanů, k německé 8 občanů, k ruské 4 občané a k ukrajinské 49.

Vztahy mezi obyvateli v obci jsou harmonické a bezproblémové. V obci nenajdeme žádné místo, kde by lidé byli sociálně vyloučeni, a také zde nejsou žádné známky sociálních problémů nebo nežádoucích jevů spojených s chováním obyvatel.

Informační a spolková činnost

Informování občanů o dění v obci probíhá za pomocí vícero komunikačních médií. Jedná se především o webové stránky obce, SMS zprávy, obecní rozhlas, elektronickou úřední desku, vývěsky, zasedání zastupitelstev na veřejných schůzích či Facebookovou stránku obce.

Spolu s obcí se na společenském životě obce výrazně podílí i spolky, které jsou v obci registrované čtyři a obec je pravidelně finančně podporuje.

Sbor dobrovolných hasičů Přepeře má v současné době 93 členů (2023), z nichž je 16 zařazeno v dětských kategoriích. Tradičně se zúčastňují okrskových soutěží v požárním sportu v kategoriích mužů i

žen. Krom toho pečují o své členy tím, že organizují různé kulturní akce či tematické výlety. Za zmínku jistě stojí v minulosti navštívené Hasičské muzeum v Chrastavě, exkurze členů sboru u hasičské zásahové jednotky na letišti Václava Havla či návštěva sklárny a pivovaru v Harrachově. Spolek také pořádá vlastní kulturní události, v minulosti se jednalo o tradiční hasičské plesy a v současnosti jsou to hlavně letní zábavy v areálu bývalého Svazarmu, které si získávají hojnou účast veřejnosti z širokého okolí.

TJ Sokol Přepeře k lednu 2021 čítá celkem 114 členů. V majetku obce je léta využívané cvičiště Sokola, které prošlo výraznou rekonstrukcí a v současné době slouží pro různé sportovní aktivity, včetně volejbalu, fotbalu a nohejbalu, stejně jako pro pořádání různých událostí, jako je například dětský den.

V Přepeřích působí také **divadelní ochotníci** a jejich historie sahá až na počátek minulého století. První záznamy o něm pocházejí z období mezi lety 1908 a 1909, ačkoliv se nedochovaly žádné oficiální dokumenty, je pravděpodobné, že tuto činnost provozovali pod hlavičkou tělocvičné jednoty Sokol, jako tomu je i dnes. Během své dlouhé existence zdejší divadelní skupina odehrála nespočet divadelních her, a jejich nejnovější představení se uskutečnilo v červnu 2023 při oslavách 700. výročí obce.

Myslivecký spolek Český ráj Přepeře úzce spolupracuje s obecní úřadem, který mu zapůjčil k využívání část obecního objektu, ve které mimo jiné sídlí i obecní knihovna. V současné době má spolek přibližně 15 členů, kteří již dlouhodobě a pravidelně pořádají plesy a taneční zábavy, na kterých obstarávají nejenom program, v podobě hudby a zpěvu, ale také zajišťují tombolu, výzdobu a občerstvení v podobě mysliveckého menu. Myslivecký spolek také pravidelně pořádá setkání, během kterých mysliveckou latinou přibližují přírodu všem zúčastněným. V roce 2023 se uskutečnil již 30. ročník sportovní střelby na asfaltové terče, kterou myslivecký spolek každý rok pořádá, obstarává na něj ceny i občerstvení, a účastní se ho okolo padesáti střelců ze sousedních spolků.

Klub **FK Přepeře** byl založen v roce 2013 a v současnosti je jeho prezidentem Michal Kupka. Na podzim téhož roku bylo založeno občanské sdružení FK Přepeře, které založili Michal Kupka jako předseda a Miroslav Kvapil jako místopředseda. Toto dvoučlenné vedení začalo úspěšnou cestu, během které se Přepeřští stali vítězi ve všech šesti následujících sezónách. Od samého začátku byla hlavní prioritou občanského sdružení stavba vlastního fotbalového hřiště na území obce. Toto dlouho očekávané hřiště nebo-li RTW aréna bylo nakonec vystavěno a slavnostně otevřeno v roce 2018. V letošním roce oslavil fotbalový klub 10. výročí svého založení a v současné době hrají FK Přepeře 3. nejvyšší soutěž.

Mezi neregistrované spolky patří **Tenisový klub**, jehož počátky sahají až do roku 2004 a vznikl tak při výstavbě nového hřiště s umělým povrchem. Zpočátku měl klub až 50 členů, kteří mezi sebou hráli turnaje. V současné době chodí pravidelně hrát tenis kolem 20 lidí nejenom místních, ale i z okolních obcí a pravidelně se konají turnaje ve dvouhře a čtyřhře.

Církev a farnost

Přepeře jsou jedna z obcí ze širokého okolí mající dlouhou církevní a farní historii. V současné době je zde stále aktivní církev československá husitská i římskokatolická farnost Přepeře.

Církev československá husitská oslavila v roce 2018 své 90. výročí existence. K této příležitosti byla uspořádána bohoslužba, které se zúčastnili nejen místní obyvatelé, ale také lidé z okolních vesnic. V současné době má tato náboženská obec přibližně 100 členů z Přepeř a sousedních obcí. Bohoslužby se konají v místním Husově sboru každou druhou a čtvrtou neděli v měsíci, a čas od času zde také probíhají koncerty.

Římskokatolická farnost Přepeře působí v obci v rámci litoměřické diecéze, na faře a v kostele sv.

Jakuba Staršího, který je dominantou Přepeř. Bohoslužby se zde konají každou středu a pátek od 18 hodin v letním čase a od 17 hodin v zimním čase. Každou neděli pak probíhá mše a to vždy od půl deváté ráno.

3. Hospodářství

Tato část se zabývá zkoumáním popisných a vývojových vlastností ekonomiky obce Přepeře. Jedná se o detailní analýzu firemních subjektů, nezaměstnanosti, cestovního ruchu a trhu práce.

Ekonomická situace

Podnikatelské subjekty podle právní formy a specifikace podle převažující činnosti

	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou
Celkem	**219**	**137**
Fyzické osoby	170	99
Fyzické osoby podnikající dle živnostenského zákona	163	93
Fyzické osoby podnikající dle jiného než živnostenského zákona	1	1
Zemědělští podnikatelé	3	2
Právnické osoby	49	38
Obchodní společnosti	32	29
Akciové společnosti	2	2

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Tabulka zobrazuje počty registrovaných fyzických a právnických osob se sídlem v obci, což nutně nemusí znamenat, že na území obce působí, a dále ukazuje i počty podniků se zjištěnou aktivitou. Převládající právní formou jsou fyzické osoby podnikající na základě živnostenského listu, kterých je 75 % z registrovaných podniků, zbylých 25 % pak tvoří právnické osoby, a to především obchodní a akciové společnosti.

Ekonomicky aktivních je 63 % fyzických osob a 78 % právnických osob podnikajících v obci Přepeře.

Následující tabulka rozděluje podnikající fyzické osoby podle předmětu činnosti. Nejvíce fyzických osob je aktivních v činnostech velkoobchodu a maloobchodu, dále v průmyslu, činnosti profesní, vědecké a technické a také ve stavebnictví.

	Registrované podniky	Podniky se zjištěnou aktivitou

Celkem	219	137
A - zemědělství, lesnictví, rybářství	11	7
B - E - průmysl celkem	38	25
F - stavebnictví	23	18
G - Velkoobchod a maloobchod; opravy a údržba motorových vozidel	48	25
H - Doprava a skladování	8	5
I - Ubytování, stravování a pohostinství	12	5
J - Informační a komunikační činnosti	6	5
L - Činnosti v oblasti nemovitostí	3	3
M - Profesní, vědecké a technické činnosti	22	19
N - Administrativní a podpůrné činnosti	8	6
O - Veřejná správa a obrana; povinné sociální zabezpečení	2	2
P - Vzdělávání	7	4
Q - zdravotní a sociální péče	1	1
R - Kulturní, zábavní a rekreační činnosti	9	4
S - Ostatní činnosti	17	7

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Nutno zmínit, že do katastru obce Přepeře spadá průmyslový areál ležící při hranici s Turnovem. Tento průmyslový areál je rozdělen na areál firmy Sklostroj, kde v současné době nalezneme ubytovnu i ordinaci praktického lékaře a zubaře, a na areál bývalé Kolory, ve kterém nyní v současné době sídlí několik firem.

V obci působí významní zaměstnavatelé podnikající na území Přepeř a podle počtu zaměstnanců byli zařazeni do následující tabulky:

IČO	Název firmy	hlavní ekonomická činnost	kategorie počtu zaměstnanců
60111739	Sklostroj Turnov CZ, s.r.o.	Výroba ostatních strojů pro speciální účely j. n.	100 - 199 zaměstnanců
28783999	Komerční slévárna Turnov a.s.	Slévárenství	50 - 99 zaměstnanců
28811691	Alfa Facility s.r.o.	Úklidové činnosti	25 - 49 zaměstnanců
27558142	RTW Trans s.r.o.	Silniční nákladní doprava	25 - 49 zaměstnanců
27467627	Flimex s.r.o.	Výstavba bytových a nebytových budov	10 - 19 zaměstnanců
72742135	Mateřská škola Přepeře	Předškolní vzdělávání	10 - 19 zaměstnanců

Zdroj: Individuální výpis z Registru ekonomických subjektů, ČSÚ, vlastní zpracování

Plochy k podnikání a charakter zemědělské výroby

Druhy pozemků	2022 údaje v ha
Celková výměra	345,05
Zemědělská půda	273,91
Orná půda	199,81
Zahrada	20,28
Ovocný sad	2,84
Trvalý travní porost	50,98
Nezemědělská půda	71,15
Lesní pozemek	4,68
Vodní plocha	11,44
Zastavěná plocha a nádvoří	14,73
Ostatní plocha	40,30

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

Podnikání v zemědělství

V první polovině předchozího století byly v obci Přepeře činné čtyři živnosti zabývající se zahradnickou činností. V současné době je jedinou osobou, která provozuje zahradnictví v Přepeřích, paní Marta Libenská. Svůj podnik založila na začátku nového tisíciletí a specializuje se na prodej sazenic zeleniny, bylinek a květin.

V současnosti obhospodařuje pozemky náležící do katastru obce Agra Český ráj a.s., AGROBEN s.r.o. a AGRA a.s. Sychrov, avšak v minulosti existovalo i zemědělské družstvo Přepeře.

Toto družstvo bylo sloučeno společně s JZD Všeň a Vyskeř v roce 1975 do jednoho celku s názvem JZD Český ráj Všeň a o rok později nechalo na konci obce po pravé straně směrem na Příšovice vybudovat zemědělský areál. V té době hospodařilo družstvo téměř s 2200 hektary zemědělské půdy, z čehož bylo přibližně 1500 hektarů orné půdy. Po změnách v politickém prostředí na konci předchozího století vznikla společnost Agro Český ráj jako akciová firma. Avšak později prošla procesem privatizace a byla nahrazena novou společností s názvem Agra a.s.

Současný majitel výhodně odprodal rozlehlý areál družstva a v nynější době vlastní polovinu firma Flimex s.r.o., podnikající v oblasti průmyslových litých podlah, která postupně rekonstruuje opuštěné budovy a pronajímá dalším firmám. Druhou polovinu pak vlastní firma Šulc recykling s.r.o., zabývající se ekologickou likvidací vozidel a výkupem kovového odpadu.

Cestovní ruch jako oblast ekonomického rozvoje obce

Následující podkapitola představuje turistické vyžití v obci Přepeře, které může pozitivně přispět k rozvoji obce. Aktivní cestovní ruch může v lokalitách s dostatečným potenciálem přinést nárůst pracovních míst, zlepšit místní infrastrukturu, rozšířit ekonomické aktivity a zvýšit zájem o ochranu kulturního

dědictví a životního prostředí.

Turistická infrastruktura

Obec Přepeře nabízí spoustu příležitostí pro turistické vyžití, hlavním turistickým cílem je malebná příroda v sousedství řeky Jizery, nacházejí se v blízkosti Chráněné krajinné oblasti Český ráj. Přírodní potenciál je využitelný pro pěší, vodáky, ale především i pro cyklistické výlety.

Díky vybudovaným cyklotrasám vedoucí turistickým koridorem Greenway Jizera skrze Přepeře se lze malebnou cestou dostat do sousedního Turnova či Příšovic. Tato stezka bude v příštích letech dobudována, a to z Turnova až do Svijan, na hranici kraje.

Specifické možnosti sportovního vyžití, které jsou přístupné zejména místním obyvatelům, přináší kapitola infrastruktura obce.

Atraktivity cestovního ruchu, turistické cíle

Typ	Atraktivity
rekreace	• **přírodní atraktivity** - CHKO Český ráj • **sportovní vyžití** - cyklostezky, řeka Jizera
památky	• **sochy** - Sv. Jan Nepomucký u kostela a Na Závodí, Svatá Agáta
	• **církevní stavby** - Kříž na návsi, Kříž u Bečků, kostel sv. Jakuba Většího
	• **pomníky a pamětní desky** - Pomník padlého z roku 1866, Pomník padlých v první světové válce, Pamětní deska Vojtěcha Plívy, Pamětní deska Františka Hybnera
jiné	• areál starého hřbitova, nový katolický hřbitov, budova bývalé fary, stavby lidové architektury pojizerského typu, originální "Občerstvení U Jezu", Svět vody - malá vodní elektrárna Přepeře

Ubytovací a stravovací zařízení

Nabídka ubytovacích a stravovacích zařízení je v obci Přepeře značně omezena. Ubytovacích kapacit je v Přepeřích pomálu. Jediné ubytování označeno na mapách je Chata v Českém ráji, kde nabízejí ubytování Mrázikovi v kapacitě 8 osob, a dále se v průmyslovém areálu nachází ubytovna se třemi patry pokojů s vlastním sociálním zařízením, avšak ta primárně neslouží k rekreačnímu účelům.

Restaurace v současné době v obci nefunguje, avšak na levém břehu řeky Jizery se nachází originální "Občerstvení U Jezu", které je provozováno uvnitř autobusu. Jedná se o autobus Karosa přizpůsobený pro výdej nápojů a stánkových jídel, který funguje již od roku 2009.

Trh práce

Ekonomicky aktivní obyvatelstvo

V obci Přepeře bylo za rok 2021 evidováno celkem 54 % obyvatel pracovní síly, z čehož 98 % bylo zaměstnáno, ať už na pracovní smlouvu či na vlastní účet. Celkem v roce 2021 bylo 433 osob mimo pracovní sílu, do toho jsou započítány nepracující důchodci, osoby na rodičovské dovolené a žáci a studenti. K okamžiku sčítání bylo nezaměstnaných 1,3 %.

	Celkem
pracovní síla	**517**
z toho zaměstnaní	504
• zaměstnanci	401
• zaměstnavatelé	5
• osoby pracující na vlastní účet	64
• nezjištěno	34
nezaměstnaní	13
osoby mimo pracovní sílu	**433**
nezjištěno	14

Zdroj: ČSÚ, SLDB 2021, vlastní zpracování

Míra nezaměstnanosti

Na základě dat získaných z integrovaného portálu Ministerstva práce a sociálních věcí ukazuje následující tabulka podíl nezaměstnaných osob, a to podíl dosažitelných uchazečů o zaměstnání ve věku 15-64 let, v porovnání s počtem nezaměstnaných osob v ORP Turnov.

území	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021	2022
Přepeře	32	26	26	10	16	9	21	18	17
v %	3,5	2,8	2,8	1,1	1,7	0,9	2,2	1,9	1,7
ORP Turnov	1281	1055	875	629	522	471	681	614	610

Zdroj: ČSÚ, integrovaný portál MPSV, vlastní zpracování

Krom nárůstu nezaměstnaných osob v roce 2018 a 2020, se počet nezaměstnaných drží na poměrně nízké hladině. Zmíněný nárůst byl však způsoben tím, že se právě v roce 2020 přistěhovalo značné množství nových obyvatel.

Vývoj počtu nezaměstnaných osob se vyvíjí pozitivním směrem a dosahuje velice nízkých hodnot. Nejvyšší nezaměstnanost v obci byla v roce 2014, kdy se pohybovala téměř na 4 %. V posledních letech kolísá kolem 2 % a má snižující se tendenci.

Níže je znázorněn vývoj podílu nezaměstnaných osob v obci Přepeře v letech 2014-2021.

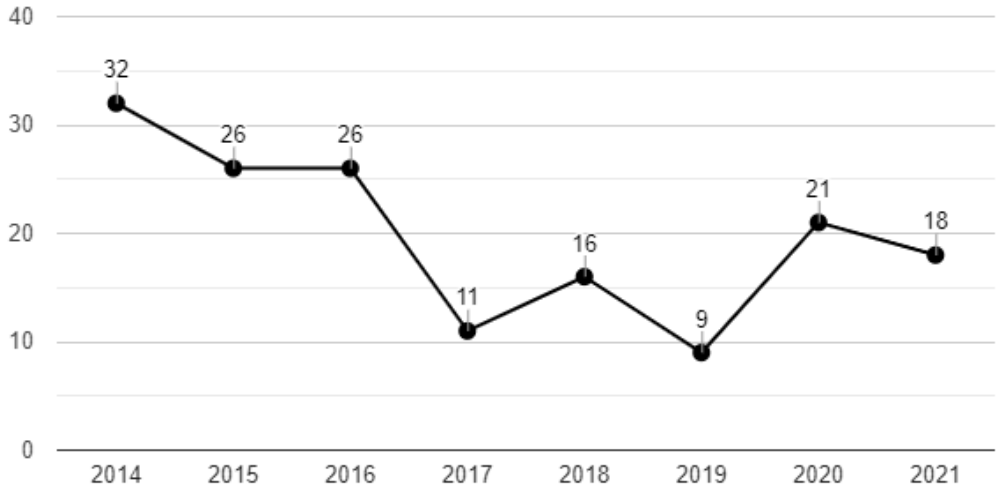

Zdroj: ČSÚ, integrovaný portál MPSV

Dle nejnovějších dat ze srpna roku 2023 je v obci evidováno celkem 15 dosažitelných uchazečů o zaměstnání, předpokládá se tedy, že koncem roku 2023 bude nezaměstnanost ještě nižší než roky předchozí.

Vyjížďka za prací

Mobilita pracovní síly je hodnocena na základě dostupných údajů ze SLDB 2021. V roce 2021 byla tato část SLDB pojata jako počet vyjíždějících do zaměstnání a škol, v roce 2021 jako počet zaměstnaných a žáků a studentů podle místa pracoviště či školy. Avšak i na základě této změny lze z tabulky vyčíst přibližné údaje o vyjíždějících obyvatelích z obce za prací.

	Celkem
Celkem vyjíždějících	**371**
• vyjíždí v rámci obce	21
• vyjíždí do jiných obcí okresu	199
• vyjíždí do jiného okresu v kraji	69
• vyjíždí do jiného kraje	63
• vyjíždí mimo ČR	3

Zdroj: ČSÚ - SLDB 2021, vlastní zpracování

Dostupná data ukazují, že vyjíždějících je celkem 355, což činí přibližně 37 % vyjíždějících obyvatel z celkového počtu obyvatel v obci. Hlavními proudy vyjíždějících je především město Turnov, okres Liberec a Středočeský kraj, a to z důvodu dobré dostupnosti na dálnici D10 směr Mladá Boleslav či rychlostní

komunikaci I/35 ve směru na Liberec.

Do obce pak dojíždí především zaměstnanci výše zmíněných podnikatelských subjektů.

4. Infrastruktura

Technická a dopravní infrastruktura

Následující kapitola analyzuje technickou a dopravní infrastrukturu v obci Přepeře.

Technická infrastruktura

V roce 1942 vodovod v obci stále nebyl vybudován, avšak nijak výrazně obyvatelům Přepeř nechyběl. Zásobováni byli totiž pitnou vodou ze 170 hlubokých studní. Vodovod v obci byl budován později za starého režimu a dodělán byl těsně po revoluci. O provoz z pozice vlastníka se stará VHS Turnov, které dává do pronájmu na základě koncesní smlouvy SČVK a díky tomu je kvalita vody v obci výborná.

Způsob odvádění odpadních vod

	Obydlené domy celkem	Přípoj na kanalizační síť	Vlastní ČOV	Žumpa, jímka	Bez kanalizace a jímky
Celkem	**281**	**245**	**6**	**21**	**1**
	Obydlené byty				
Celkem	**25**	**25**			

Zdroj: ČSÚ - SLDB 2021, vlastní zpracování

Budování kanalizace v obci proběhlo ve dvou etapách. I. etapa byla dokončena v roce 2005 v centrální části obce. Byla vystavena splašková kanalizace s náklady 45 milionů Kč a došlo tak k odkanalizování všech nemovitostí. V obci tak vznikla oddílná stoková síť.

II. etapa byla realizována v lokalitě Nad Potůčkem s cílem vytvořit nový kanalizační systém o délce 1818 metrů, což umožnilo snížit znečištění o celkem 8,5 tuny ročně a vytvořit podmínky pro připojení k odpovídající čistírně odpadních vod. Projekt byl dokončen v roce 2011, kdy byla také dokončena pokládka nového povrchu a provedena bezpečnostní úprava silničního profilu.

Vybavenost obydlených bytů základní technickou infrastrukturou

Území	Celkem	Plyn	Vodovod
Přepeře	353	264	282
v %		75 %	80 %

Zdroj: ČSÚ - SLDB 2021, vlastní zpracování

Plynofikace obce byla provedena ve třech etapách. I. etapa započala v roce 1993 v První, Druhé a Třetí ulici a ulici ke sboru. II. etapa byla dokončena již v roce 1995 a III. etapa plynofikace v oblasti Nad Potůčkem byla započata již rok poté. Plynofikována byla i škola a to v roce 1997.

Vybavenost obydlených bytů zdrojem energie k vytápění a způsob vytápění

	energie k vytápění						**způsob vytápění**		
	celkem	pevná paliva (uhlí, koks, uhelné brikety)	zemní plyn	elektřina	dřevo	tepelné čerpadlo	ústřední domovní	ústřední s vlastním zdrojem	kamna
Přepeře	353	11	224	35	36	11	106	183	20
v %		3,1 %	63,5 %	9,9 %	10,2%	3,1 %	30 %	51,8 %	5,7 %

Zdroj: ČSÚ - SLDB 2021, vlastní zpracování

Více než 75 % obydlených bytů je připojeno k plynové přípojce a na základě dostupných dat lze vidět, že převládajícím typem energie k vytápění je právě zemní plyn, tím si vytápí domácnosti více než 53 % obydlených bytů. Převládajícím způsobem vytápění je pak ústřední topení s vlastním zdrojem.

Co se týče elektrické sítě, ta se v současné době postupně kabelizuje. Zároveň v obci probíhá budování datové sítě firmy Pamico. V roce 2022 a 2023 proběhla I. etapa a v dalších etapách budou optické sítě doplněny na dalších místech, Nad Potůčkem nevyjímaje.

V letech 2011 a 2012 byla postavena rozvodna s vysokým napětím na okraji obce mezi lokalitou Nad Potůčkem a železniční tratí. Tato rozvodna byla vybudována za účelem zlepšit spolehlivost dodávek elektrické energie v dané oblasti, zmírnit tak výpadky a také zajistit dostatečný příkon pro rostoucí průmyslovou zónu u Turnova.

V obci nalezeneme celkem 5 sběrných hnízd s kontejnery na sklo, papír a plast. Pro potřeby obce se u obecního úřadu nachází kontejnery na bioodpad, který můžou obyvatelé Přepeř odvézt i na turnovskou kompostárnu, kde likvidaci tohoto odpadu jakožto obyvatelé Přepeř, mají zdarma. Podle zákona má obec i sběrná místa na textil, kovošrot a drobný elektroodpad. Nejbližší sběrný dvůr a kompostárna se nachází právě v nedalekém Turnově.

Dopravní infrastruktura

Klíčovou a hlavní komunikací procházející obcí Přepeře je silnice II. třídy č. 610. Jedná se o bývalou část státní silnice vedoucí z pražských Kbel až do Turnova. Tato silnice byla nahrazena v tomto úseku dálnicí D10, avšak svoji vytíženost má i v dnešní době, jelikož tvoří její doprovodnou komunikaci dlouhou 82 km. Silnice prochází centrem obce a řidiči se po ni dostanou směrem na východ do Turnova, směrem

na západ do Příšovic a dále až do Mnichova Hradiště a Mladé Boleslavi. Silnice si prošla velkou rekonstrukcí v roce 2019 a dokončena byla rok poté.

Tuto silnici pak doplňuje silnice III. třídy č. 27915 o délce 1,5 km na území obce, vedoucí od části obce Přepeře - Nad Potůčkem až do Modřišic, protínající silnici II/610 přímo v centru obce.

Obec má v relativně krátké dojezdové vzdálenosti nájezd na dálnici i rychlostní komunikaci. Napojit na dálnici D10, ve směru na Mladou Boleslav a Prahu, je možné buď nájezdem v Příšovicích, ten je od obce vzdálen přibližně 4 km, asi 5 minut jízdy autem, a nebo v Ohrazenicích. Tento nájezd je od obce vzdálen 3 km, přibližně 4 minuty jízdy autem. Na rychlostní komunikaci I/35 je možné se z obce dostat do 4 minut, přibližně 3 km jízdy autem. Tento nájezd na rychlostní silnici v Ohrazenicích je možné využít buď při jízdě směrem na Liberec či směrem na Jičín a dále na Hradec Králové.

Obec sleduje a podporuje záměr vybudování rychlostní silnice I/35 ve směru Ohrazenice-Úlibice, která povede po katastru obce, čímž bude značně zmírněn průjezd nákladní dopravy obcí.

Dominantou obce je 60 metrů dlouhý železobetonový most přes řeku Jizeru, který v roce 1909 nahradil původní dřevěnou lávku.

Obec Přepeře je vybavena místními komunikacemi, které jsou v relativně dobrém stavu a nyní se průběžně dodělávají chodníky podél těchto obecních komunikací. Velká část obecních komunikací byla opravena v roce 2005 při budování kanalizace. Při budování kanalizace Nad Potůčkem byl současně vybudován i chodník a položen nový povrch.

Parkování v obci je možné na vícero místech. Velké parkoviště se nachází v blízkosti jezu a občerstvení, další nalezneme u obecní úřadu a mateřské školy, hasičské zbrojnice, na návsi, pod kostelem u mlýna a v neposlední řadě se nachází parkoviště i u hřbitova. V poslední době přibývá parkovaných aut po ulicích, jakož tomu je například na hlavní silnici z Příšovic do Turnova, kde po levé a pravé straně parkují klienti obchodů. Pokud se zrovna hraje zápas na domácí půdě, parkování u fotbalového hřiště je zajištěno na louce, která je v majetku obce.

Územím obce vedou dvě železniční trati. Trať č. 030 ve směru Pardubice-Liberec a trať č. 070 na trase Praha-Turnov, avšak Přepeře nemají vlakovou zastávku, a to zejména pro blízkost turnovského hlavního nádraží. Na jednání zastupitelstva obce bylo téma vlakové zastávky řešeno, vznikl i projekt, ale z důvodu vysokých byl zatím odložen. Silniční železniční přejezd, který se nachází na silnici III. třídy č. 27915 mezi lokalitou Nad Potůčkem a Přepeřemi bude v budoucnu opatřen závorami a zvýší se tak jeho bezpečnost.

Bezmotorová doprava

Katastrem obce prochází tři cyklotrasy:

- **cyklotrasa č. 14** - trasa Hrádek nad Nisou - Hradec Králové
- **cyklotrasa č. 17** - trasa Líšný - Praha - je součástí celostátně významné sítě Greenway Jizera, částečně vedoucí po trase č. 4012 ve směru z Turnova na Přepeře
- **cyklotrasa č. 4012** - trasa Turnov - Bukovina

Cyklotrasy procházejí katastrem ze všech směrů světových stran a na několika místech se vzájemně i protínají. Cyklostezka č. 17 byla společně s chodníkem v předchozích letech dobudována na trase z Přepeř do Příšovic a byla tím tak zvýšena bezpečnost cyklistů i chodců na této trase.

Dopravní obslužnost

V obci je základní dopravní obslužnost veřejnou dopravou zajišťována autobusovými spoji. Autobusové linky napojují obec na Turnov, Loukovec, Mnichovo Hradiště, Sobotku, Soběslavice a dokonce i Prahu. Obslužnost obce veřejnou dopravou zajišťují dvě společnosti, ARRIVA STŘEDNÍ ČECHY s.r.o. a BusLine LK s.r.o., a lze ji považovat za dostatečnou, některé spoje jezdí o víkendech i státních svátcích.

V obci jsou čtyři autobusové zastávky s celkem osmi stanovišti:

- Přepeře - hlavní zastávka nacházející se v centru obce
- Přepeře,,Nad potůčkem
- Přepeře,,Sklostroj
- Přepeře,,u hřiště

Četnost spojů zobrazuje následující tabulka:

Číslo linky	Trasa	Frekvence spojů
322	Turnov-Ohrazenice-Turnov-Ohrazenice-Přepeře	oba směry všední den - 0 sobota - 3 neděle, svátky - 3
364	Turnov-Přepeře-Příšovice-Svijany-Loukovec,Hubálov	oba směry všední den - 8 sobota - 0 neděle, svátky - 0
365	Turnov-Žďár-Sobotka	oba směry všední den - 6 sobota - 0 neděle, svátky - 0
366	Turnov-Přepeře-Příšovice-Svijany-Soběslavice	oba směry všední den - 2 sobota - 0 neděle, svátky - 0
368	Turnov-Čtveřín-Svijanský Újezd-Příšovice-Turnov	oba směry všední den - 2 sobota - 0 neděle, svátky - 0
717	Mnichovo Hradiště-Turnov	oba směry všední den - 14 sobota - 0 neděle, svátky - 0

720	Rokytnice n. Jiz.-Vysoké n. Jiz.-Semily-Železný Brod-Turnov-Mladá Boleslav-Praha	oba směry všední den - 11 sobota - 0 neděle, svátky - 1

Zdroj: www.idos.cz, www.iidol.cz, vlastní zpracování

5. Vybavenost obce

Kapitola vybavenost obce charakterizuje domovní fond v obci, školství a vzdělávání, zdravotnictví a sociální péči a také sport, kulturu i komerční služby, které se v obci nachází.

Bydlení

Většina obyvatel v obci Přepeře žije v rodinných domech, jak o tom vypovídají údaje z ČSÚ.

	Rodinné domy		Bytové domy		Ostatní budovy
		Obydlené		Obydlené	
Celkem	*311*	*273*	*4*	*4*	*4*
Podíl v %		88 %		100 %	

Zdroj: ČSÚ - SLDB 2021, vlastní zpracování

Dohromady se v obci nachází 319 bytů, ať už se jedná o ty v rodinných domech nebo bytových. Celkem je obydleno 277 bytů a dochází tak k 13 % neobydlenosti.

Stáří domovního fondu - období výstavby nebo rekonstrukce

	1980 a dříve	1981-1990	1991-2000	2001-2010	2011-2015	2016 a později
Celkem	139	47	27	31	11	16
Podíl v %	43,6 %	14,7 %	8,5 %	9,7 %	3,5 %	4,5 %

Zdroj: ČSÚ - SLDB 2021, vlastní zpracování

Od roku 1981 došlo k velkému poklesu v obnově či výstavbě nových domů, avšak od roku 2015 se tento trend opět začal zvyšovat. Nejmenší přírůstek nových či zrekonstruovaných domů nastal v letech 2011-2015, a to pouze 11.

Školství a vzdělávání

V obci Přepeře se nachází mateřská i základní škola. Obě tyto zařízení fungují odděleně a jejich

zřizovatelem je obec Přepeře, která přispívá na jejich provoz.

V budově čp. 229 se nachází mateřská škola s jídelnou a k budově je připojena i zahrada se hřištěm. Tato budova byla otevřena v roce 1978 a v současné době v ní sídlí i obecní úřad. Mateřská škola v nynější době disponuje třemi odděleními dětí a s celkovou kapacitou školy 65 dětí. V mateřské škole je celkem 7 pedagogických pracovníků a 4 nepedagogičtí. Ředitelkou mateřské školy je Mgr. Ivana Eichlerová.

Základní škola je umístěna v budově čp. 47 v centru obce Přepeře. Tato škola je spádová, to znamená, že ji nenavštěvují pouze děti z Přepeř, ale i z okolních vesnic, například Modřišic i Čtveřína a školský obvod je v současné době uzavřen právě s Modřišicemi. Škola je malotřídní, celkem má 5 ročníků rozdělených ve 3 třídách a současnou ředitelkou školy je Mgr. Stanislava Vaňková. Škola disponuje školní družinou, avšak ta se nenachází ve stejné budově, nýbrž je oddělena v budově MŠ. Tato školní družina zároveň žákům i učitelům slouží jako školní jídelna ve které se stravují. Družina má celkovou kapacitu 30 žáků a ve školním roce 2022/2023 ji navštěvovalo žáků 29. Pro školu je klíčové vybudovat přístavbu s novou učebnou a školní družinou, i když má současná budova kapacitu 70 žáků, není možné tuto kapacitu z prostorového hlediska naplnit.

Zdravotnictví a sociální péče

V obci se v současné době nachází v areálu Sklostroje zdravotnická péče v podobě ordinace praktického lékaře pro dospělé i zubaře. Krom toho jsou obyvatelé obce odkázání na lékařskou péči v okolí. V Příšovicích se nachází zdravotní středisko s ordinací praktických lékařů, dentální hygienou, rehabilitací a lékárnou. Další zdravotnickou péči lze vyhledat v okolních městech, především v Turnově, dále ale i Liberci nebo Mladé Boleslavi.

Sociální zařízení v obci Přepeře žádné není, avšak vzhledem k velikosti obce jsou sociální služby poskytovány prostřednictvím Zdravotně sociální služeb Turnov a jejich domu s pečovatelskou službou v Turnově, a další domy s pečovatelskou službou se nachází v Hodkovicích nad Mohelkou nebo Liberci a v okolí obce poskytuje terénní a ambulantní sociální služby například Spokojený domov, o. p. s.

Sport, kultura a volnočasové aktivity

Obec pravidelně pořádá kulturní a společenské události pro své obyvatele, včetně plesů, vánočních událostí, sportovních akcí a dalších.

Pro venkovní sportovní infrastrukturu mohou občané využít obecní fotbalové hřiště či tenisový kurt. Dále se v obci nachází i fotbalové hřiště FK Přepeře. Pro vnitřní sportovní infrastrukturu lze využít budovu sokolovny, která je krom sportovního vyžití využívána i pro další obecní akce.

V obci se nachází 2 dětská venkovní hřiště. Jedno u tenisového kurtu a druhé v části Přepeře- Nad Potůčkem. A dále obec disponuje hřištěm pro seniory nacházející se u obecního úřadu.

Pro velkou většinu kulturních akcí se využívá plocha a budova bývalého Svazarmu.

Mezi pravidelné akce konající se v Přepeřích lze zařadit:

- Myslivecký ples
- Dětský karneval v režii SDH Přepeře
- Šibřinky - TJ Sokol

- Lampiónový průvod a pálení čarodějnic
- Vítání občánků
- Dětské sportovní odpoledne
- Letní karnevaly
- Přepeřský fotbalový pouťový turnaj
- Volejbalové turnaje - TJ Sokol Přepeře
- Posvícenská zábava
- Rozsvícení vánočního stromu
- Fotbalový vánoční turnaj
- Zájezdy do divadel a bazénu
- Tesniové turnaje
- Setkání seniorů
- Turistické cyklovýlety

Komerční služby

V obci je k dispozici prodejna smíšeného zboží a v případě potřeby je v nedalekém Turnově další velké množství obchodů známých řetězců.

Lze využít i služeb řemeslníků a živnostníků v obci, nachází se zde například dvě prodejny s vodoinstalačními materiály, nabízející i instalatérské služby.

V obci je také pobočka České pošty zajišťující běžné poštovní služby. Pobočka je pro obyvatele obce otevřena ve všední dny v PO a ST 11:00-12:00, 13:00-18:00 a v ÚT, ČT a PÁ 8:00-12:00, 13:00-15:00. Pro doručení zásilek je možné využít i služeb společnosti Zásilkovna, která má umístěn výdejní box Z-BOX v 1. ulici u dětského hřiště.

V obci se nachází i obecní knihovna, která je otevřena pro občany každou středu od 15:00-18:00. Knihovnicí je v současné době paní Helena Tvrzníková.

6. Životní prostředí

Stav a ochrana životního prostředí

Obec Přepeře se nachází na území starých zátěží a kontaminovaných ploch, což mělo negativní vliv na životní prostředí, avšak tyto staré zátěže a kontaminované plochy byly po roce 1989 sanovány a v současné době jsou monitorovány a nevykazují žádný negativní vliv na životní prostředí. Tato místa jsou na mapě vyznačena žlutými body.

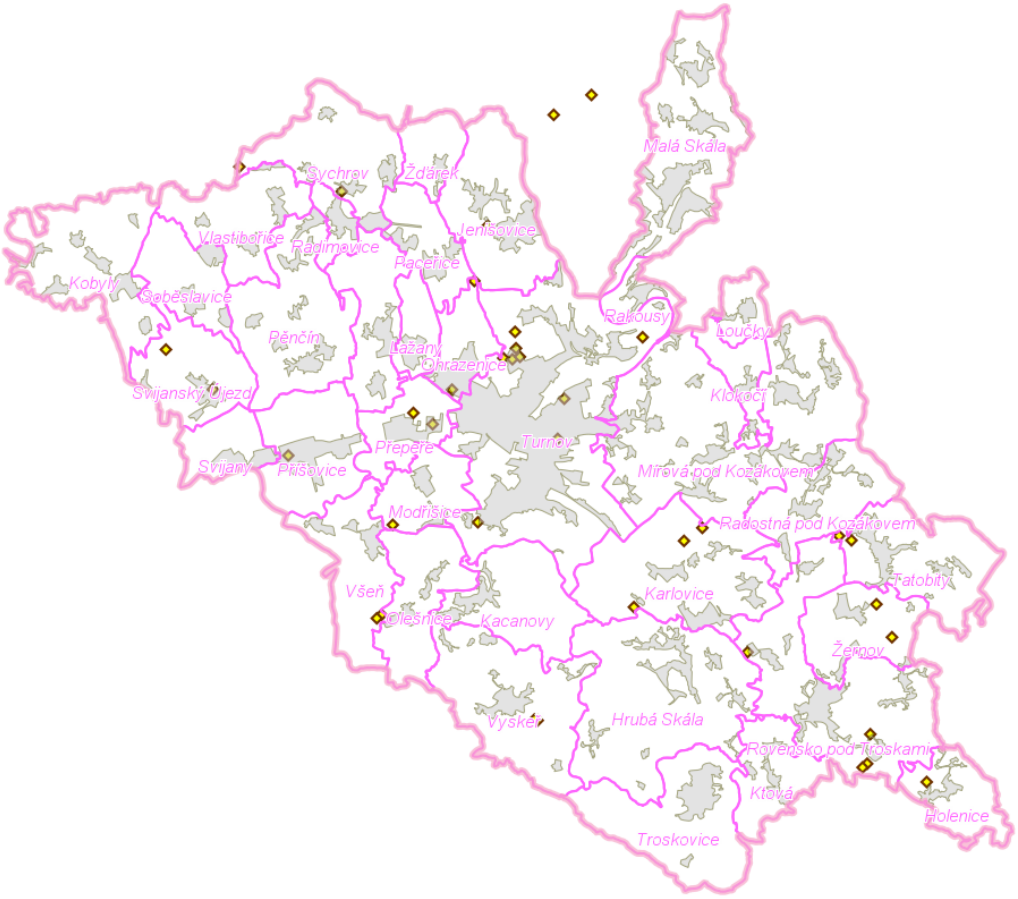

1 km
1 : 130000

Zdroj: ÚAP, 2020

Dle šetření docházelo na území obce k překračování cílového imisního limitu, avšak to je problém celorepublikový, a na území obce nebylo třeba vyhlásit žádné ochranné pásmo z hlediska hygieny a vlivů na životní prostředí. Obec se také nepotýká s žádnou hlukovou zátěží z dopravy, ani se špatnou kvalitou vody z lokálních zdrojů.

I když je velká většina obydlených bytů v obci vytápěna plynem, stále jsou zde objekty, které jsou vytápěny pevnými palivy či dřevem, a proto především v zimních měsících může být mírně zhoršena kvalita ovzduší. Avšak obecně se v současné době v obci nenachází znečišťovatel, který by byl mimo kontrolu a prostředí a ovzduší by tak znečišťoval.

Vodní plochy

Výměra vodní plochy na území Přepeř je 11,44 hektarů a tvoří ji dva trvalé vodní toky, řeka Jizera a její pravý přítok Ohrazenický potok.

Řeka Jizera představuje pro oblast Přepeř mnoho rizik. Část obce je totiž území záplavové, což představuje vážné nebezpečí pro obyvatele této oblasti, a zároveň zde hrozí vysoké povodňové riziko. Historie ukazuje, že Přepeře se již dříve potýkaly s těmito problémy. Obzvláště během přechodu zimy na jaro, kdy sníh na polích roztával, docházelo k tomu, že voda se nezadržitelně valila směrem k řece Jizeře a způsobovala záplavy v centru obce, dokonce i na místech, kam by vylitá řeka Jizera běžně nedosáhla. Historicky bývala často poškozena z důvodu vodních katastrof právě lávka nebo jez.

V roce 2020 byla na jezu v Přepeřích úspěšně zkolaudována stavba štěrbinového rybího přechodu, který zde byl vybudován za účelem zprůchodnit vodní překážku, která zamezovala migraci ryb. Díky tomu došlo k zprůchodnění říční sítě v celkové délce 9,72 km.

Ve stejném roce byla dokončena i stavba malé vodní elektrárny Přepeře II na řece Jizeře, která má podobu hausbótu v podzemní části s turbínou a nadzemní části sloužící pro turistické využití. Stavba se pyšní oceněním Stavba roku 2020 a Stavba roku Libereckého kraje, a to především z důvodu propojení architektury, stavitelství, řemesel a umění při realizaci stavby, které je uvnitř prezentováno nástěnnou malbou výtvarníka Heshama Malika.

Struktura využití půdy

Koeficient ekologické stability vyjadřuje poměr mezi přírodně stabilními plochami (jako jsou lesy, zahrady atd.) a plochami zastavěnými či intenzivně zemědělsky obdělávanými (tzv. nestabilními). Vyšší hodnota koeficientu obecně značí příznivější stav, hodnota vyšší než 1 znamená vyváženou (stabilní) krajinu. V obci Přepeře dosahuje koeficient hodnoty 0,35. V obci je 79,4 % půdy zemědělské a zbývajících 20,6 % nezemědělské půdy. Následující graf zobrazuje strukturu využití zemědělské a nezemědělské půdy.

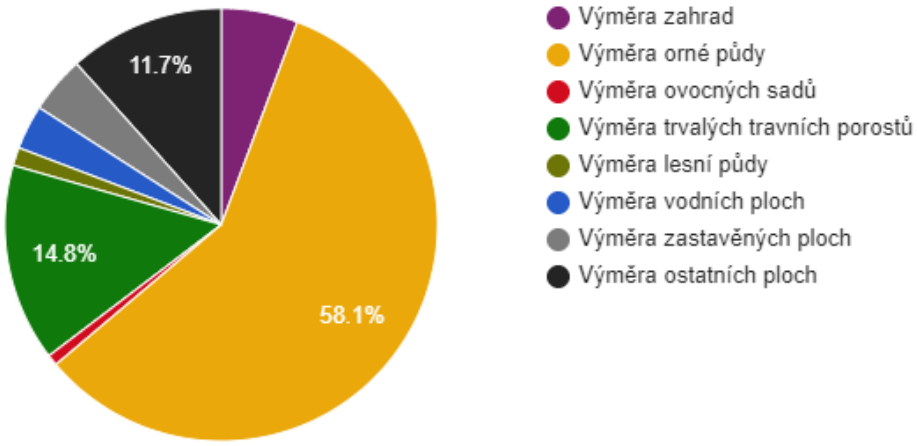

Zdroj: ČSÚ, vlastní zpracování

7. Správa obce

Obecní úřad a kompetence obce

Obec Přepeře je územně samosprávným celkem a organizačně je tvořena starostou, dvěma místostarosty a dalšími 8 zastupiteli, kteří zastávají své funkce v rámci správy obce. Funguje zde také finanční výbor, kontrolní výbor, kulturní komise, sportovní komise a komise stavební a životního prostředí.

Obecní úřad sídlí v budově mateřské školy. V roce 2021 došlo ke koupi budovy č.p. 21, která bude v budoucnu kompletně zrekonstruována a v projektovém záměru jsou různé možnosti využití např. budova může být využita jako nové sídlo obecního úřadu s víceúčelovou zasedací místností, může se zde nacházet obecní knihovna nebo například sociální byty. O využití této budovy bude zastupitelstvo obce ještě jednat.

Obec je zřizovatelem mateřské a základní školy.

Obec provozuje internetové stránky www.prepere.cz, které jsou pravidelně aktualizovány a představují tak dostatečný zdroj informací pro rezidenty obce. Pro informování občanů dále obec provozuje SMS kanál, e-mail, spravuje i Facebookové stránky obce a další informace se občané mohou dozvědět prostřednictvím obecního rozhlasu. Krom toho se aktuality a novinky dočtou i na vývěskách a elektronické úřední desce. Obec dostává prostor sdílet důležité informace o dění v obci do novin Turnovsko v akci, které jsou určeny pro Turnov a spádové obce.

Nutno zmínit, že obec Přepeře nadále pokračuje i v psaní obecní kroniky. Ta první vznikla již v roce 1889 za iniciativy tehdejšího starosty Adolfa Burjánka, a současným kronikářem od roku 2007 je Ing. Lubomír Krsek. Ten důsledně navazuje na práci svého strýce, který byl předchozím kronikářem, a také na práci dalších předchozích kronikářů.

Hospodaření a majetek obce

Obec v posledních letech hospodařila s vyrovnaným rozpočtem, avšak v roce 2021 skončila v deficitu z důvodu vysokých kapitálových výdajů.

Mezi hlavní příjmy obce patří příjmy daňové od státu, a dále od občanů v podobě místních poplatků za likvidaci komunálního a separovaného odpadu, poplatků ze psů, za využívání obecní dešťové kanalizace a z dalších správních poplatků.

Mezi hlavní výdaje lze zařadit financování chodu ZŠ a MŠ, správa majetku, rozvoj obce, podpora spolků, církve a sportu, chod obecního úřadu a další.

Vývoj rozpočtového hospodaření obce Přepeře v letech 2017 - 2021 (v tis. Kč)

	2017	2018	2019	2020	2021
Daňové příjmy	12 915	14 477	15 923	15 341	17 491

	2017	2018	2019	2020	2021
Nedaňové příjmy	736	624	937	1 001	875
Kapitálové příjmy	3	4 973	13	464	10
Neinvestiční přijaté dotace	514	253	233	1 429	482
Investiční přijaté dotace	0	19	0	2 928	0
Příjmy	**14 168**	**20 346**	**17 106**	**21 164**	**18 858**
Běžné výdaje	7 008	7 925	9 030	11 925	10 094
Kapitálové výdaje	2 557	6 134	4 688	3 761	18 310
Výdaje celkem	**9 566**	**14 059**	**13 719**	**15 687**	**28 404**
Saldo příjmů a výdajů	4 602	6 287	3 388	5 477	-9 545
Podíl kapitálových výdajů	26,73%	43,63%	34,18%	23,98%	64,46%
Podíl běžných výdajů na celkových příjmech	49,47%	38,95%	52,79%	56,35%	53,52%

Zdroj: ČSÚ

Daňové příjmy se za posledních 5 let zvyšují a korespondují tak se zvyšujícím se nárůstem obyvatel v obci. Nedaňové příjmy obec vykazuje bez větších změn. Běžné výdaje obce se na posledních 5 let zvýšily o 44 %. V roce 2021 došlo k velkému nárůstu kapitálových výdajů, z důvodu nákupu majetku pro budoucí potřeby obce. Co se týče podílu běžných výdajů na celkových příjmech, za poslední roky je tento podíl stabilní, okolo 50 %.

Majetek obce

V majetku obce je budova mateřské školy, ve které se nachází obecní úřad a jeden obecní byt. Dále je v majetku obecní bytovka s 16 obecními byty, základní škola, hasičárna se sportovištěm, klubovna, budova na hřbitově v minulosti sloužící pro správce hřbitova a bývalý objekt Svazarmu, který je využíván jako sklad a částečně jako zařízení pro společenské akce obce. V roce 2021 došlo k zakoupení čp. 21 pro obecní účely.

Bezpečnost

V roce 2022 došlo na základě dat z aplikace kriminalita.policie.cz celkem k 90 přestupkům, z čehož z 85 % se jednalo o přestupky proti majetku, proti veřejnému pořádku a občanskému soužití, na úseku ochrany před alkoholismem a toxikomanií či na úseku besip a silničního hospodářství. V dalších případech se jednalo o toxikománii, dopravní nehodu, krádeže, podvody či násilný trestný čin, avšak maximálně ve 2 % celkových případů, tedy tyto činy se v obci staly maximálně dvakrát, spíše jednou v roce 2022.

Oblast krizového řízení je řešena ve spolupráci s MěÚ Turnov, správní odbor, který zabezpečuje součinnost pracovních skupin krizového štábu s orgány státní správy a samosprávy. Na úrovni obce je ochrana řešena zapojením členů SDH. Komunikačními nástroji pro ohlášení varování obyvatel jsou místní rozhlas, SMS zprávy a poplachová siréna napojená na dispečink HZS Liberec.

Vnější vztahy a vazby

Obec je členem:

- Vodohospodářského sdružení Turnov
- Sdružení Český ráj
- Sdružení obcí Libereckého kraje
- Mikroregionu Jizera
- MAS Achát

Výhody spojené s členstvím v těchto organizacích jsou rozmanité, ale vždycky se jedná o výhody, které přinášejí pozitivní efekty. Hlavně jde o zpřístupnění informací a spolupráci mezi členy sdružení při hájení zájmů obce a jednání s centrálními orgány, možnost získání dotací pro vylepšení obcí.

Rozvojové dokumenty

Územní plán

Obec má **platný územní plán** schválený v roce 2011.

Územní plán obce Přepeře schválilo Zastupitelstvo obce Přepeře dne 10.11.2011 usnesením č. 8/2011.

Změna č. 1 územního plánu Přepeře se v současné době zpracovává.

Program rozvoje obce Přepeře na období 2024-2031

Dokument byl zastupitelstvem schválen dne 14.12.2023, usnesením č. 8/2023.

A.2 Východiska pro návrhovou část

SWOT analýza

Silné stránky

Slabé stránky

Příležitosti

Hrozby

B. NÁVRHOVÁ ČÁST

B.1 Strategická vize

Strategická vize obce do roku 2034

Vize představuje dlouhodobý obraz o budoucnosti obce. Je tedy "směrovkou" rozvoje. Časový horizont vze je 10 let. Naplnění vize by mělo být dosaženo postupnou realizací aktivit několika střednědobých programů, které na sebe budou navazovat. Strategická vize obce je definována zejména na základě výsledků a závěrů předchozích bodů analytické části tak, aby byla zajištěna její splnitelnost.

Přepeře - Obec s rozvinutou základní občanskou vybaveností a kulturou, dopravní bezpečností, rozvinutou infrastrukturou a kvalitním životní prostředím.

B.2 Cíle, opatření a aktivity

Vysoká důležitost Střední důležitost Nízká důležitost

Cíl : „Rozvinutá základní občanská vybavenost a kultura”

Opatření : „Údržba a rekonstrukce budov v majetku obce”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Modernizace a přístavba budovy ZŠ”	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
- přístavba budovy ZŠ - vznikne družina, výuková místnost, odborné učebny a zázemí pro učitele				
„Rekonstrukce budovy čp. 21”	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
- po rekonstrukci může být do budovy přesunut obecní úřad, obecní knihovna, může zde vzniknout zasedací místnost / multimediální místnost / učebna s výpočetní technikou pro školu, informační centrum obce, služebna pošty, sociální zázemí pro technické pracovníky - v přilehlé stodole po rekonstrukci může být garáž a malá dílna pro obecní techniku				
„Účelové naplnění pozemku čp. 21”	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
- možnost výstavby objektů pro potřeby obce a občanů - podpora sociálních služeb (seniorské bydlení), sociální bydlení, byty (např. startovací bydlení)				

Opatření : „Zajištění, doplnění a revitalizace občanské vybavenosti”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
„Modernizace sportoviště”	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní
- modernizace, zvýšení kapacit a revitalizace sportoviště				
„Vybudování krytého sportoviště”	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
- vybudování krytého sportoviště, zvýšení kapacity krytého sportoviště				
„Výstavba a provoz cyklotras”	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
„Výstavba penzionu”	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
- vznik ubytování pro rekreaci				
„Využití plochy u Jizery”	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní
- využití potenciálu cyklotras a řeky Jizery - úprava prostoru pro kampery, stanice na dobíjení elektrokol				

Opatření : „Podpora společenského života a spolková činnost”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
— „Modernizace zázemí pro spolkovou činnost” - přesun obecní knihovny a změna místa působení mysliveckého spolku	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
— „Podpora spolků v obci” - materiální a metodická pomoc	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní
— „Podpora akcí v obci” - propagace kulturních akcí v obci	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní

Cíl : „Dopravní bezpečnost”

Opatření : „Bezpečný pohyb obyvatel v obci”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⏫ „Bezpečné a kvalitní pěší spojení s lokalitou Nad Potůčkem” - výstavba chodníku	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
⏫ „Dokončení pěšího spojení s okolními obcemi” - bezbariérovost a bezpečnost pohybu chodců v obci	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí
— „Bezbariérovost” - bezbariérovost obce a obecních budov využívaných pro potřeby občanů	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí

Opatření : „Obnova a údržba místních komunikací”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⏫ „Správa, údržba a rekonstrukce místních komunikací” - pravidelná údržba místních komunikací	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí

Cíl : „Rozvinutá infrastruktura”

Opatření : „Oprava a údržba veřejného osvětlení”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⏫ „Modernizace veřejného osvětlení” - výměna za úsporné LED osvětlení	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní

Cíl : „Kvalitní životní prostředí v obci”

Opatření : „Péče o zeleň”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
— „Údržba a nová výsadba zeleně v obci” - údržba stávající zeleně a vhodná výsadba	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí

Opatření : „Předcházení lokálním povodním”	Od - do	Odpovědnost	Náklady (tis. Kč)	Zdroj financování
⏫ „Vypracování protipovodňového plánu” - zajištění zpracovatele, dodání podkladů, součinnost s občany a orgány	2024 - 2031	zastupitelstvo obce		Vlastní + externí

B.3 Podpora realizace programu

Program rozvoje obce Přepeře ukazuje základní směr rozvoje obce v období let 2024 - 2031. Dokument obsahuje opatření, potažmo aktivity, pomocí jejichž realizace bude tohoto směru, resp. strategické vize obce, dosaženo. Zpracovaný dokument bude sloužit k rozvoji obce, případně pomáhat obci při čerpání dotací.

Způsob realizace PRO

Zpracováním a schválením dokumentu plánovací a rozvojové aktivity obce nekončí, nýbrž začínají. V této fázi je nutné stanovit postup realizace, sledování a aktualizace dokumentu, resp. celého rozvoje obce.

Realizace dokumentu bude uskutečňována pomocí konkrétních projektů, které budou naplňovat jednotlivé aktivity, potažmo opatření. Tím bude dosaženo naplnění stanovených programových cílů a v konečném důsledku také strategické vize, která ovšem časově převažuje do roku 2034.

Osobou zodpovědnou za realizaci aktivit je starosta/ka obce. Ta/Ten bude ve spolupráci se zastupitelstvem obce především:

- iniciovat realizaci opatření a aktivit,
- vyhledávat a zajišťovat zdroje financování aktivit programu rozvoje,
- projednávat podněty vztahující se k realizaci opatření a aktivit,
- předkládat ke schválení zastupitelstvu obce zprávy o realizaci PRO,
- předkládat k projednání změny a aktualizace PRO,
- delegovat jednotlivé činnosti a pravomoci na odpovědné osoby.

Monitoring realizace PRO

Starosta/ka obce je zodpovědný/á také za minitoring a vyhodnocování naplňování programu rozvoje obce. Mezi povinnosti patří zejména:

- shromažďování informací o průběhu realizace projektů, aktivit a opatření,
- upřesňování informací o odpovědnosti za realizaci jednotlivých aktivit,
- každoroční zpracování přehledu realizovaných aktivit,
- 1x ročně sestavování Monitorovací zprávy o průběhu realizace PRO - jako podklad pro sestavení ročního rozpočtu a rozpočtového výhledu obce,
- vypracování komplexního zhodnocení stávajícího PRO v roce 2031, jakožto podklad pro jeho aktualizaci.

Monitorovací zpráva bude obsahovat informace o realizaci dílčích aktivit a projektů, které se podařilo v daném roce zrealizovat, zdůvodnění odchylek od plánovaného průběhu realizace a návrh na změny či revize v PRO.

Monitorovací zprávy o průběhu realizace PRO budou po projednání zastupitelstvem obce zveřejněny na webu obce.

Způsob aktualizace PRO

Program rozvoje obce je živým dokumentem, mění se jak prostředí v obci, tak vnější podmínky mimo obec. Dokument je nutné revidovat, případně měnit, již v průběhu jeho realizace, a to jako reakci na závažnou změnu vnějších podmínek, naplnění části PRO, potřebu stanovení nových cílů, apod.

Aktualizace celého dokumentu proběhne nejpozději v roce 2031. Dle potřeby samozřejmě možné provést dílčí revizi dokumentu dříve, většinou pak ke konci kalendářního roku ve vazbě na zpracování rozpočtu obce na další rok. V případě realizace dílčí revize bude podkladem přehled o realizovaných aktivitách, resp. Monitorovací zpráva o průběhu realizace PRO, jež připraví starosta/ka obce a členům zastupitelstva obce jej předá v dostatečném předstihu před jednáním zastupitelstva obce.

Změny budou provedeny přímo v dokumentu a budou v textu označeny spolu s datem, ke kterému byly provedeny. Aktualizace PRO a jeho změny budou schváleny zastupitelstvem obce spolu se schvalováním rozpočtu a rozpočtového výhledu obce. Aktualizovaný PRO bude též zveřejněn na internetových stránkách obce.

Způsob financování PRO

Základním zdrojem financování rozvojových aktivit jsou vlastní zdroje obce. V případě možnosti budou využity také prostředky z veřejných rozpočtů (kraj, ČR, fondy EU, OP 2021+). Obec bude usilovat o zapojení také soukromého a neziskového sektoru. Informace o možnostech finančních zdrojů budou upřesňovány v průběhu realizace PRO.

Aktivity PRO budou realizovány v úzké vazbě na rozpočet obce, přednostně by měly být realizovány akce, které se podílí na naplňování stanovených cílů PRO.